

Prof. MgA. Ing. Ivo Medek, Ph.D. : Nástin koncepce pro rektorské období 2010-2013

Velmi bych si přál být o čtyři roky mladší (to ostatně asi každý) a stát před volbami minulého volebního období. Přijít s jasnou koncepcí vývoje JAMU, mluvit o jejím rozvoji, nových oborech a s nimi přicházejících nových studentech, o úvaze vytvořit z JAMU jednu silnou multioborovou vysokou uměleckou školu, o eventuální nadaci či řadě dalších iniciativ.

Bohužel, doba se prudce změnila a nyní bych si velmi přál vlastnit onu křišťálovou kouli a pohlédnout třeba jen pár měsíců dopředu a vidět, kam se pohne politická scéna, kam vyústí krize a jaké budou její dopady na další léta, zda po stálých diskusích o vysokém školství, jeho financování, bílých knihách a různých pokusech něco – v rámci možností jednohlasové parlamentní většiny, a proto nevýrazně – změnit, přijde skutečně zásadnější koncepce rozvoje českého vysokého školství a kterým směrem se – i v kontextu politické objednávky po nadcházejících volbách – bude hledání této koncepce ubírat.

Protože onu kouli nemám, může být to, s čím přicházím, jen stěží jasnou integrující koncepcí rozvoje JAMU. Jisté však je, že v nadcházejícím rektorském období, především v prvních letech, půjde o to najít cesty, jak udržet status quo. To si vyžádá množství starostí, tvrdé a soustavné každodenní práce a žádné velké vavříny, protože plusové body se nesbírají za to, že se něco nezhorší. A to v ekonomické sféře dnes zcela reálně hrozí.

Z náhledu na tvorbu rozpočtu na příští rok je zřejmé, že dojde k poklesu příspěvku od MŠMT, což je největší objem na straně příjmu školy. Je jen otázkou, o kolik to bude. Rozpočty uměleckých VŠ může znevýhodnit i probíhající změna metodiky MŠMT v přístupu k určování výše koeficientu, jímž je určena „cena“ studenta, a který je odvozen od náročnosti studijního programu.

Nejasno je i kolem počtů studentů ve vysokém školství. Neujasněnost koncepce rozvoje VŠ jen dokresluje skutečnost, že zatímco do roku loňského byl z pohledu ministerstva nárůst počtu studentů na českých VŠ žádoucí, v letošním roce již přišlo se striktní restrikcí počtů zejména u studentů magisterského stupně a tento trend bude pokračovat i nadále. Nelze tedy navyšovat počty studentů a počítat s růstem příjmů tímto způsobem. Ostatně ani očekávaný demografický vývoj na příští léta nevypadá nijak optimisticky.

Je zřejmé, že dojde-li k poklesu příspěvku, význam ostatních zdrojů, zejména projektového charakteru, výrazně vzroste. Ale bude nutno hledat další prostředky a především rezervy uvnitř systému při zachování kvality výuky.

Klíčovým dokumentem, který se nyní připravuje, je Aktualizace dlouhodobého záměru (DZ) vzdělávací, umělecké, vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti na rok 2010 a zejména pak příprava DZ na další období 2011–2015. Pro vytvoření tohoto klíčového dokumentu, se kterým bude svázán vývoj JAMU pro následujících pět let, je potřeba udělat zevrubnou analýzu všech činností probíhajících i připravovaných. Že nepůjde o to, dosáhnout změn pouze kosmetických, a že si situace vyžádá třeba i přehodnocení některých zaběhlých mechanismů, je v souvislosti s výše uvedenými tlaky zřejmé.

V hlavních aktivitách JAMU to z mého pohledu znamená zabývat se následujícími prioritami:

Priorita 1 – oblast výuky

- Udělat vnitřní evaluaci celého výukového procesu, studijních plánů v první řadě. Dokončit probíhající revizi anotací předmětů studijních plánů. Zvážit, zda počet 1600 vyučovaných předmětů odpovídá potřebám akreditovaných oborů. Zjistit, zda se výuka tematicky nepřekrývá, zda nelze sloučit pro některé předměty studenty více oborů či ateliérů nebo dokonce obou fakult, zda zacílení některých předmětů již není

mimo žádoucí rozsah oboru. Posoudit poměr kontaktní a bezkontaktní výuky z pohledu evropských standardů.

- Pokračovat v pravidelných vnitřních evaluacích, připravit evaluaci vnější a připravit se na nutnost zabudovat do studijních programů požadavky národních deskriptorů v rámci implementace Národního kvalifikačního rámce terciálního vzdělávání.
- Úspěšně dokončit úsilí o získání DSL (Diploma Supplement Label).
- Soustavně pracovat na zvyšování atraktivnosti JAMU. Preferovat nosné obory a třeba i dočasně utlumit obory méně aktivní – obojí by se mělo odrazit i v personální politice fakult. Udržet vysokou kvalitu studia a tím i exkluzivitu JAMU, nadále zvyšovat kvalitu pedagogů, kteří jsou garancí atraktivnosti školy směrem ke studentům a obou těchto faktorů využít k vymezení se vůči stále rostoucímu spektru uměleckých fakult a institutů vzniklých transformací či odštěpením zpravidla od pedagogických fakult různých univerzit.
- Hledat cesty pro podporu mimořádně talentovaných studentů, nejen formou přímé podpory jejich aktivit, ale i usnadněním startu jejich profesionální kariéry.
- Zabývat se otázkou nefinancovaných studentů, jejich počty i nepopulárním odpouštěním poplatků za studium.
- Vypracovat zodpovědnou analýzu veřejných prezentací na obou fakultách, posoudit jejich četnost, souvislost s nutnými výstupy ze studia v souladu s akreditací předmětů i jejich dislokací (včetně začlenění Divadla na Orlí).
- S pohledem do (dle mého názoru nedlouhé) budoucnosti hledat vyvážený poměr mezi počty studujících českých a zahraničních studentek a studentů tak, abychom se nedostali do situace řady evropských uměleckých VŠ vzdělávajících drtivou převahu studentů ze zahraničí. Na druhé straně připravit optimální podmínky pro výuku zahraničních platících studentek a studentů v programech vyučovaných v cizích jazycích a jejich nabídku nadále rozšiřovat v souladu s již získanou akreditací.
- Dbát na soustavné zvyšování kvalifikace pedagogů, jejich profesní růst včetně mezinárodních aktivit, publikační činnosti a zapojení do projektů a metodicky toto úsilí podchytit při udělování pedagogických titulů.
- Věnovat maximální pozornost doktorskému studijnímu programu a cíleně připravovat jeho absolventy na pedagogickou činnost.
- Snažit se nadále vylepšovat kvalitu sítě spolupracujících zahraničních VŠ, podporovat mobility na bázi Erasmu, ale i v dalších formách (free movers, bilaterální dohody). Pro podporu využít zejména centralizovaných rozvojových projektů (RP). Na bázi decentralizovaných RP rozvíjet spolupráci s partnerskými fakultami.
- Udržet na odpovídající úrovni prestižní aktivity JAMU, festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER a mezinárodní soutěž Leoše Janáčka a dosáhnout jejího sloučení s mezinárodní soutěží Moravského podzimu v jednu silnou soutěž organizovanou HF JAMU. V tomto kontextu se zabývat myšlenkou zřízení umělecké agentury při JAMU, která by organizovala i další aktivity – např. mezinárodní festival Setkávání nové hudby Plus, u něhož se rovněž předpokládá, že se sloučí s Expozíci nové hudby do jednoho celku.

Priorita 2 – oblast vědy a výzkumu

- V oblasti VaV na jedné straně dále podporovat veškeré aktivity výzkumu a vývoje na JAMU ve stávajících oblastech především základního výzkumu a hledat i oblasti nové, z nichž jedna se otevírá v souvislosti s přijatým OP VpK a zakládaným výzkumným centrem JAMU, druhá pak s již zmíněným programem aplikovaného výzkumu NaKI. Na straně druhé připravit a v kooperaci s ostatními uměleckými VŠ prosadit

zrovnoprávnění umělecké činnosti na uměleckých VŠ a fakultách s činností vědeckovýzkumnou na ostatních „neuměleckých“ VŠ a moci tak uplatnit tuto excelentní složku aktivit uměleckých VŠ pro jejich hodnocení včetně financování, jež zřejmě bude stále více postaveno právě na podílu VaV a jeho výkonnosti na jednotlivých VŠ.

- Pokračovat v úspěšném podávání projektů JAMU do GAČR, programů VaV MŠMT a MK ČR.
- Stimulovat pedagogy JAMU k větší aktivitě v publikační činnosti – zejména textů akceptovatelných v rámci databáze RIV.
- Pokračovat v nosných projektech specifického výzkumu a vyhodnotit jeho aktivity za poslední léta.

Priorita 3 – oblast projektových aktivit a dalších možností financování mimo příspěvek MŠMT

- Kvalitně řešit stávající financované projekty operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a připravit další projekty k podání v nové výzvě.
- Pokračovat v přípravě a podávání úspěšných projektů do FRVŠ a GAČR.
- Připravit kvalitní projekty pro program aplikovaného výzkumu NaKI MKČR.
- Zvážit možnosti využití očekávané výzvy OP VaVpI.
- Hledat cesty pro kooperaci mezi JAMU a firmami pracujícími v oblasti umění a zábavního průmyslu na bázi aplikovaného výzkumu (zejména v rámci vědeckovýzkumného centra JAMU) i jako potenciálními pracovišti absolventů a pokusit se využít je i pro oblast sponzoringu, zhusta využívanou v zahraničí. Pro získávání potenciálních sponzorských zdrojů vytvořit společensky prestižní platformu (např. zřízením honorární rady rektora) umožňující přímou komunikaci s podnikatelskou sférou.

Priorita 4 – oblast materiálního zabezpečení

- Nadále věnovat prioritní úsilí dokončení příprav a následné stavbě Divadla na Orlí a zajištění výstavby sklepního a dvorního traktu na Komenského náměstí.
- Analyzovat oblast materiálního vybavení školy – zejména využívání technologií – a z této analýzy vyvodit důsledky pro další financování.

Všechny výše uvedené aspekty považují pro zdárné překlenutí nejbližšího období za důležité. Ale i v době, kdy se zdá, že vše se točí pouze kolem financování, ekonomických ukazatelů a obecně věcí, které se dají vyčíslit či spočítat, je neméně významné dbát na duchovní rozměr, záležitosti etické a mravní, mezilidské vztahy, stimulaci volných vlastností, ale i pokoru, tak nutnou pro jakékoliv umělecké tvoření. Za zcela zásadní pak považují dobré vztahy mezi oběma fakultami založené na vzájemné informovanosti, transparentnosti a spolupráci včetně výsledků aktivit (analýzy, audity apod.) prováděných rektorátem tak, aby byly přístupné napříč fakultami. Při společném financování je tento vztah nezbytný – jak se může situace zvrtnout, to ukazuje stále živá pražská kauza. Velmi důležité bude i udržení co nejužšího spojení v rámci všech uměleckých VŠ u nás pro prosazování specifík umělecké výchovy v systému, kde z pohledu objemu studentů i financování jsou tyto školy jen několikaprocentní minoritou.